C17 – OND2

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2006-2007

26 oktober 2006

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING, WETENSCHAP EN INNOVATIE

INHOUD

Interpellatie van mevrouw An Michiels tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het actief pluralisme binnen het gemeenschapsonderwijs 1

Vraag om uitleg van mevrouw Anne Marie Hoebeke tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het experiment modularisering in het gemeenschapsonderwijs 4

Vraag om uitleg van mevrouw An Michiels tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de toestroom van anderstalige leerlingen in de Vlaamse scholen in Halle-Vilvoorde. 7

Vraag om uitleg van de heer Luk Van Nieuwenhuysen tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de samenwerking van de Franstalige faciliteitenscholen met een Vlaams centrum voor leerlingenbegeleiding 9

Vraag om uitleg van mevrouw Monica Van Kerrebroeck tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de projecten 'brede school' 11

Vraag om uitleg van mevrouw An Michiels tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de plannen van het Gentse stadsbestuur om het Nederlands aan te leren via de thuistaal
Vraag om uitleg van mevrouw Monica Van Kerrebroeck tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de plannen van de Gentse onderwijsschepen om allochtone leerlingen te onderwijzen in hun moedertaal 13

Voorzitter: mevrouw Monica Van Kerrebroeck

Interpellatie van mevrouw An Michiels tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het actief pluralisme binnen het gemeenschapsonderwijs

De voorzitter: Mevrouw Michiels heeft het woord.

Mevrouw An Michiels: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, in de Grondwet lezen we: "De gemeenschap richt neutraal onderwijs in." Die neutraliteit houdt onder meer de eerbied voor de filosofische, ideologische of godsdienstige opvattingen van ouders en leerlingen in.

Volgens het gemeenschapsonderwijs, zoals de naam het zegt het onderwijs dat wordt ingericht door de gemeenschap, wordt neutraliteit de laatste tijd als negatief beoordeeld. Dat werd onder meer verwoord door een aantal krantenartikelen. In De Standaard van 30 september stond: "Neutraliteit is verleden tijd. Dit oubollige uitgangspunt wil het gemeenschapsonderwijs achteruitschuiven." Maar ook in officiële documenten op de webstek van het gemeenschapsonderwijs lezen we dat men verkiest te spreken over passief pluralisme. Een echte definitie van die term wordt niet gegeven, maar wordt wel verdedigd door te stellen dat ook in het neutrale, zij noemen dat het niet-richtinggebonden onderwijs, waarden, opvoeding en visieontwikkeling thuishoren. Door het feit dat men in het gemeenschapsonderwijs alle erkende levensbeschouwingen aanbiedt, handelt men nog steeds conform de Grondwet, ondanks de nieuwe terminologie, stelt het gemeenschapsonderwijs.

Onlangs besliste men om ook van de term passief pluralisme af te stappen en resoluut te kiezen voor actief pluralisme. Want zoals men op de webstek van het gemeenschapsonderwijs kan lezen, is diversiteit het uitgangspunt en de hefboom geworden.

Het gaat er niet meer om neutraal te zijn met betrekking tot de verschillende levensbeschouwingen: de leerlingen moeten adequaat kunnen omgaan met diversiteit. Hiermee doet het nieuwe modewoord diversiteit, dat het oude containerbegrip multiculturaliteit moet vervangen, officieel zijn intrede in het gemeenschapsonderwijs. Om er zeker van te zijn dat iedereen goed begrepen heeft waarover het gaat, wordt ook een nieuw pedagogisch project van het gemeenschapsonderwijs opgesteld. Alle leerkrachten, ook zij die al geruime tijd binnen het gemeenschapsonderwijs werken en het vorige project hebben ondertekend, moeten dit, liefst openlijk tijdens een officiële plechtigheid, ondertekenen.

Dit alles doet toch een aantal vragen rijzen. Kan men de term actief pluralisme als synoniem van neutraliteit gebruiken, zoals het gemeenschapsonderwijs stelt? Hebben beide termen dezelfde semantische lading? Volgens mij niet. Neutraliteit is passief en wordt in het woordenboek gedefinieerd als een onpartijdige houding. Actief pluralisme is het actief beleven van iets.

Pluralisme is een woord dat vaak wordt gebruikt, maar waarvan de echte betekenis niet voor iedereen duidelijk is. Ik heb het dus in het woordenboek opgezocht, want ik had verschillende definities van de term gevonden. Het woordenboek zegt: "Pluralisme is een systeem dat het naast elkaar bestaan van verschillende principes en overtuigingen erkent." Actief pluralisme is niet in het woordenboek te vinden. Ik heb dan de nieuwe media gebruikt en gegoogeld, waarbij ik een en ander heb gevonden. Volgens wat ik daar las, betekent actief pluralisme dat de overheid zich moet inspannen, niet alleen om de verschillende levensbeschouwingen te erkennen, zoals ook met neutraliteit het geval was, maar ook om ze actief en op dezelfde manier te ondersteunen. Daar wringt volgens mij het schoentje. Ik denk niet dat dat de bedoeling was toen in de Grondwet werd ingeschreven dat de overheid neutraal onderwijs moet organiseren.

Mijnheer de minister, is er met de omslag van neutraliteit naar actief pluralisme geen grondwettelijk probleem ontstaan wat betreft de verplichting tot neutraliteit van het gemeenschapsonderwijs?

Om terug te keren tot de kern van de zaak moeten we ons afvragen over welke neutraliteit we hier praten. Ook daarvan kan men verschillende interpretaties terugvinden. In de Verenigde Staten hanteert men het handsoffprincipe. Daarmee wil men duidelijk maken dat de overheid zich niets van de levensbeschouwing moet aantrekken. In Frankrijk gebruikt men het woord laïcité en dat toont een heel ander beeld. In heel het openbaar leven, 'l'espace public', dus ook in het onderwijs, moeten alle tekenen die op enige manier refereren aan een levensbeschouwing of godsdienst worden geweerd. Dat dat niet door iedereen zomaar wordt aanvaard, werd duidelijk in de talrijke debatten die hierover de voorbije jaren in Frankrijk werden gevoerd. Niet alleen in verband met de hoofddoekjes, want daaraan wordt meestal eerst gedacht, maar ook in verband met keppeltjes en kruisjes. Nochtans is de

dominante stroming, over alle ideologische grenzen heen: geen uitzonderingen, voor niemand.

Ik heb echter de indruk dat, door hier neutraliteit te vervangen door actief pluralisme, we een derde weg opgaan, met name het actief ondersteunen van elke levensbeschouwing. Niet alleen zullen de uiterlijke tekenen van een levensbeschouwing of een godsdienst duidelijk getoond mogen worden, ze zullen bovendien ondersteund worden.

Mijnheer de minister, tot op heden was de heersende tendens in het gemeenschapsonderwijs dat uiterlijke tekenen van levensbeschouwingen niet worden aanvaard in de niet-levensbeschouwelijke lessen. Als het gemeenschapsonderwijs nu actief pluralistisch wordt, zullen die uiterlijke tekenen dan ook in alle niet-levensbeschouwelijke lessen toegelaten moeten worden? Is dat niet strijdig met het neutraliteitsbeginsel?

Mijnheer de minister, u kondigde in deze commissie al verschillende malen aan dat u een diversiteitstoets gaat invoeren voor het lerarenkorps. Ziet u een samenhang tussen uw voornemen en het feit dat het gemeenschapsonderwijs nu actief pluralistisch is?

De voorzitter: De heer Tavernier heeft het woord.

De heer Jef Tavernier: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, geachte leden, ik wil niet meedoen aan polemieken over uiterlijke tekenen van een levensbeschouwing. Ik wil alleen opmerken dat de discussie over de neutraliteit van het gemeenschapsonderwijs en actief pluralisme niet dateert van de jongste maanden of jaren. Ik heb van 1991 tot 1995 deel uitgemaakt van de commissie voor Onderwijs van wat toen nog de Vlaamse Raad heette. De heer Van den Bossche was toen de bevoegde minister. Het pluralisme was een van de discussiepunten, zij het veeleer filosofisch. Het was heel duidelijk in welke richting dit evolueerde, namelijk dat dit niet iets passiefs, amorfs of aseksueels is. Het is een actief pluralisme, zij het dat dit op een zeer ruime en zeer verdraagzame wijze gestalte moet krijgen. Het is niet iets dat zomaar partijpolitiek kan worden ingevuld. Deze evolutie is al minstens vijftien jaar gaande.

De voorzitter: Mevrouw Temsamani heeft het woord.

Mevrouw Anissa Temsamani: Ik wil me daarbij aansluiten. Voor mij betekent neutraliteit onverschilligheid. Door aan actief pluralisme te doen, houdt het gemeenschapsonderwijs rekening met de diversiteit in de samenleving. Dat lijkt me ook zijn taak.

Een aantal weken geleden heb ik gereageerd op het ontslag van twee leerkrachten in het gemeenschapsonderwijs wegens een hoofddoekenkwestie. Elke school heeft het recht om dat actief pluralisme gestalte te geven zoals ze dit begrip zelf ziet. Voor de ene school betekent dit dat er wordt omgegaan met diversiteit, enigszins los van het religieuze en rekening houdend met elke leerling. Andere scholen kunnen dan weer bepalen dat uiterlijke tekenen van religie mogelijk zijn. Het is aan de scholen om dat zelf te bepalen. We moeten hier geen polemiek organiseren over de zin van een discussie over actief pluralisme.

De voorzitter: De heer Van Baelen heeft het woord.

De heer Gilbert van Baelen: Mevrouw de voorzitter, dit is natuurlijk een niet onbelangrijk debat, daar de verschillende inrichtende machten zich hernieuwd positioneren op de markt, als ik het zo cru mag zeggen. Er waren de uitspraken van mevrouw Van Hecke over de plaats en de rol van het katholiek onderwijs. Vanuit het gemeenschapsonderwijs krijgen we een duidelijk signaal wat de neutraliteit betreft. Mevrouw Michiels, ik ben het eens met de heer Tavernier dat neutraal niet in de betekenis van 'afwezig zijn' moet worden aangevoeld. Het gemeenschapsonderwijs beslist trouwens autonoom over zijn pedagogisch project. Het parlement is geen inrichtende macht meer. De minister heeft daar geen impact op. In dat pedagogisch project heeft het gemeenschapsonderwijs ook in het verleden het begrip 'neutraliteit' niet zo passief ingevuld.

Twee elementen lijken me in dit verband belangrijk. Men moet op een correcte wijze, met respect voor elk individu en voor elke leerling, oog hebben voor de diversiteit van de bestaande schoolpopulatie. Kiest men voor het gemeenschapsonderwijs, dan kiest men immers voor een bepaald pedagogisch project. Daar moet correct mee worden omgegaan. Verder moet het gemeenschapsonderwijs zich tot doel stellen de verschillende filosofische, ideologische en religieuze stromingen correct en met wederzijds respect te benaderen. Dat is heel belangrijk.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, geachte leden, mij werd eerst de vraag gesteld of de omslag van neutraliteit naar pluralisme geen grondwettelijk probleem vormt met betrekking tot de neutraliteitsverplichting van het gemeenschapsonderwijs.

Het vaststellen van de neutraliteitsverklaring is een bevoegdheid die de Raad van het Gemeenschapsonderwijs heeft gekregen in het bijzonder decreet van 14 juli 1998. Ook de bevoegdheid om de verklaring van gehechtheid aan het gemeenschapsonderwijs op te stellen, ontleent de raad aan deze bepaling van het bijzonder decreet. De bevoegdheid van de raad om het pedagogisch project uit te werken, vindt haar grondslag in artikel 34 van het bijzonder decreet.

Het feit dat deze bevoegdheid is toevertrouwd aan de raad, wijst erop dat de neutraliteitsverklaring en het pedagogisch project geen vaste, onveranderlijke aangelegenheden zijn, en dat de ontwikkeling ervan in het gemeenschapsonderwijs zelf gebeurt, en niet erbuiten. Door te stellen dat de neutraliteit van het gemeenschapsonderwijs, onder meer, hoe dan ook de eerbied voor de filosofische, ideologische of godsdienstige opvattingen van de ouders en de leerlingen moet inhouden, heeft de grondwetgever weliswaar een minimale inhoudelijkheid bepaald, maar tevens ruimte gelaten voor een geactualiseerde vormgeving van het neutraliteitsbegrip.

In tegenstelling tot wat in de vraag wordt gesuggereerd, is de grondwettelijke neutraliteitsplicht van het gemeenschapsonderwijs niet noodzakelijk op te vatten als een louter negatieve neutraliteitsplicht. De neutraliteitsverklaring van 8 mei 1963, opgesteld door de Permanente Commissie van het Schoolpact, bevatte overigens al hier en daar aanzetten tot een actief pluralisme, al was ze in hoofdzaak negatief geformuleerd.

De discussie of neutraliteit een positieve of negatieve invulling moest krijgen, was daarmee niet afgelopen. Er werd in 1973 zelfs formeel beslist de neutraliteitsverklaring te herschrijven. Bij de grondwetsherziening van 1988 was de neutraliteit van het gemeenschapsonderwijs dan ook een prominent onderdeel van de besprekingen. De regering nam ter zake het initiatief om in een verklarende nota het begrip neutraliteit, dat in het grondwetsartikel voorkomt, te expliciteren. Het zou ons te ver leiden de uitgebreide besprekingen die toen zijn gevoerd hier te hernemen, maar de evolutie naar een actieve invulling werd duidelijk aangegeven. De verklarende tekst had het over een positieve erkenning van de verscheidenheid aan opvattingen en de waardering van die verscheidenheid. Overigens had de communautarisering van het onderwijs tot gevolg dat elke gemeenschap een eigen invulling kan geven aan het begrip neutraliteit.

De nieuwe neutraliteitsverklaring bevat mijns inziens dan ook geen elementen die botsen met de aldus door de grondwetgever gegeven interpretatie. Neutraal hoeft dus niet noodzakelijk te worden opgevat als waardevrij, kleurloos of vrijblijvend. Integendeel, er kan in het gemeenschapsonderwijs plaats zijn voor waarden als authenticiteit, getuigenis, betrokkenheid, bezieling, respect en solidariteit. Ook in het neutrale, dus het niet-richtinggebonden onderwijs, horen waardeopvoeding en visieontwikkeling thuis. Alle mensen zijn welkom in het gemeenschapsonderwijs en hun visies worden gerespecteerd. Dat is geheel conform de Grondwet die het gemeenschapsonderwijs, ik citeer, “het eerbiedigen van de filosofische, ideologische of godsdienstige opvattingen van ouders of leerlingen” oplegt.

Maar er is meer; samen met de grondwetgever beschouwt het gemeenschapsonderwijs die diversiteit niet als een passief gegeven zonder meer, het wil er ook iets mee doen, namelijk de verscheidenheid zien als een uitgangspunt, een hefboom én een meerwaarde van dat onderwijs. Dat is actief pluralisme. Gebruikmakend van de heterogeniteit op school en in de klas, wil het gemeenschapsonderwijs leerlingen namelijk leren adequaat om te gaan met diversiteit. Kortom, het actief pluralisme van het gemeenschapsonderwijs is een door het ter zake bevoegde orgaan geactualiseerde vormgeving van het grondwettelijke neutraliteitsprincipe.

Het diversiteitsbeleid ten aanzien het onderwijspersoneel heeft geen exclusief verband met de neutraliteit van het gemeenschapsonderwijs. Diversiteitsbeleid is bedoeld voor alle gesubsidieerde en gefinancierde scholen en dan ook niet beperkt tot het gemeenschapsonderwijs.

Het dragen van uiterlijke tekenen van levensbeschouwelijke opvattingen is slechts een van de aspecten die samen kunnen hangen met de waardeopvoeding en visieontwikkeling bij een actief beleven van het pluralisme. Gelet op de bepalingen van artikel 4 van het bijzonder decreet van 14 juli 1998, dat aan de Raad van het Gemeenschapsonderwijs en de regionale scholengroepen, met uitsluiting van ieder ander orgaan, de bevoegdheden van inrichtende macht verleent, komt het ook aan de minister bevoegd voor Onderwijs en Vorming niet toe om ter zake dwingende uitspraken te doen.

Ik heb de Raad van het Gemeenschapsonderwijs, die bevoegd is voor het opstellen van de neutraliteitsverklaring, de gehechtheidsverklaring en het pedagogische project, gevraagd welk standpunt dit orgaan inneemt met betrekking tot het dragen van uiterlijke tekenen van een bepaalde overtuiging. Wat de leerlingen betreft, neemt de Raad van het Gemeenschapsonderwijs als standpunt in, dat een positieve, actief pluralistische opvatting over neutraliteit aan de leerlingen het recht verschaft om voor de eigen levensovertuiging uit te komen, uiteraard voor zover de rechten van de anderen niet worden geschonden. Wat de personeelsleden betreft, gelden in de openbare school, die een gemeenschapsschool hoe dan ook is, een aantal principes die de openbare dienst kenmerken. Zo impliceert de scheiding van kerk en staat de afwezigheid van religieuze en levensbeschouwelijke symbolen aan de kant van de onderwijsverstrekker. Het vermoeden van onpartijdigheid mag immers niet in het gedrang komen. Een uitzondering kan wel gemaakt worden voor de leraars levensbeschouwelijke vakken, omdat zij vanuit hun vak per definitie geëngageerd en derhalve niet neutraal zijn.

De centraal opgestelde richtlijnen inzake neutraliteit en actief pluralisme moeten op het lokale vlak, namelijk in de school, en op het regionale vlak, in de scholen-

groepen, concreet omgezet worden in onder meer de pedagogische organisatie van de school, schoolwerkplannen, schoolreglementen en functiebeschrijvingen, na decretaal verplichte raadpleging van de participanten, zijnde ouders, leerlingen, personeelsleden, vertegenwoordigers van de lokale milieus enzovoort.

De concrete toepassing in de onderscheiden gemeenschapsinstellingen van de beginselen van de neutraliteitsverklaring, de gehechtheidsverklaring en het pedagogische project hangt ten dele af van plaatselijke contextuele elementen. Aangezien die niet overal dezelfde zijn, is het moeilijk op die vraag een algemeen antwoord te geven over concrete toepassingsmodaliteiten. Zeker wanneer we in de feiten vaststellen dat nu reeds in het gemeenschapsonderwijs niet alle scholengroepen een zelfde beleid hebben rond het al dan niet toelaten van uiterlijke tekenen van levensbeschouwingen. De vraagstelster vergist zich immers wanneer zij beweert dat op dit moment dergelijke uiterlijke tekenen op grond van het neutraliteitsbeginsel hoe dan ook in alle gemeenschapsinstellingen geweerd worden. Een aantal scholengroepen heeft terzake regels bepaald, andere echter niet.

Wellicht verwijst de vraagstelster naar een concreet geschil met een personeelslid, lesgever levensbeschouwelijke vakken, dat momenteel voorwerp van een geschil bij de Raad van State uitmaakt. Net als bij andere conflicten tussen inrichtende machten, namelijk de schoolbesturen, optredende als werkgever en personeelsleden, wil ik niet vooruitlopen op de einduitspraak. Mogelijk zal die uitspraak de relatie tussen de neutraliteit en de individuele rechten en vrijheden van personeelsleden duidelijker stellen.

De voorzitter: Mevrouw Michiels heeft het woord.

Mevrouw An Michiels: Als ik het goed heb begrepen, zal, net zoals vroeger, de school zelf blijven bepalen wat kan en wat niet kan. Er zal niet van bovenuit door het gemeenschapsonderwijs één geldende regel opgelegd worden.

Minister Frank Vandenbroucke: U verwart opnieuw de rol van eenieder. U moet niet aan mij vragen wat het gemeenschapsonderwijs gaat opleggen, dat moet u vragen aan het gemeenschapsonderwijs.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Anne Marie Hoebeke tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het experiment modularisering in het gemeenschapsonderwijs

De voorzitter: Mevrouw Hoebeke heeft het woord.

Mevrouw Anne Marie Hoebeke: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, het onderwerp van mijn vraag situeert zich in het vakgebied van het gemeenschapsonderwijs, namelijk het experiment modularisering waartoe het gemeenschapsonderwijs zijn medewerking verleent. Het zal u bekend zijn dat dit experiment begon in 2000 en nog blijft duren tot 2007. Vlaanderen staat algemeen bekend om zijn kwalitatief hoogstaand onderwijs. Toch biedt dit geen soelaas voor alle leerlingen. Zeker in de beroepsgerichte opleidingen vertrekken er nog veel leerlingen zonder kwalificatie. Dit oefent een negatieve invloed uit op hun verdere beroepsleven. Vandaar dat experiment 'modularisering', waarop het gemeenschapsonderwijs zich heeft ingeschreven.

Naar aanleiding van het aflopen van dat experiment verschenen er recentelijk een aantal onderzoeksrapporten en waren er ook bevragingen. Die hebben een aantal knelpunten in het experiment aan het licht gebracht. Het gemeenschapsonderwijs verwijst in zekere mate naar het feit dat zowel het algemeen vormend onderwijs als het aanleren van het beroep belangrijk zijn. Beide moeten uiteindelijk leiden tot een volwaardige kwalificatie, die nodig is om het onderwijs te verlaten. BSO, DBSO en BSO vierde graad verschillen van elkaar. De gewenste vorm van modularisering kan derhalve ook verschillen. In één campus kan men worden geconfronteerd met verschillende modules.

De leerlingen die daar in stappen, hebben nood aan een traject en een trajectbegeleider want als ze vastlopen in een bepaald traject, kan dat nadelige gevolgen hebben voor hen. Het gemeenschapsonderwijs is ook de mening toegedaan dat de bedrijfswereld meer op de hoogte moet worden gehouden van het modulair onderwijs en de betekenis van die deelcertificaten. Het is immers veel gemakkelijker voor leerlingen van het DBSO met een deelcertificaat dan voor leerlingen uit het BSO. Dat is bekend in het bedrijfsleven. De werkgevers moeten worden gesensibiliseerd om ook de betekenis van deelcertificaten voor BSO-leerlingen naar waarde te schatten.

Op dezelfde campus kunnen zich problemen voordoen met het Project Algemene Vakken. Die moeten, tussen het lineaire en modulaire systeem, op elkaar worden afgestemd. Dat is niet altijd eenvoudig. Uit de bevraging is gebleken dat buiten de module bepaalde scho-

len nog vorming geven in algemene vakken. En zelfs in plaats van algemene vakken.

Ook de nieuwe wijze van evalueren en rapporteren ten aanzien van de ouders en de leerlingen is in het experiment anders dan in het lineaire systeem. Dit vraagt grotere inspanningen van de leerkrachten, maar zij hebben dan weer problemen met de verschillende noemers voor de opdrachten wanneer het modulaire systeem moet worden geïntegreerd door middel van technische en praktische vakken.

Ten slotte is het ook zo dat het modulaire schooljaar niet gelijkloopt met het klassieke, lineaire schooljaar. Het overstappen van 'nevenstromers' naar het modulaire is ook niet evident.

Vandaar mijn vragen aan de minister.

Hebt u in het kader van uw onderwijsbevoegdheid plannen om de door het gemeenschapsonderwijs aangebrachte knelpunten aan te pakken? Kunt u daarbij toelichting geven? Zijn de aanbevelingen al onderzocht? Bent u van plan er iets mee te doen?

De voorzitter: Er zijn collega's die zich hierbij willen aansluiten. Mevrouw Michiels heeft het woord.

Mevrouw An Michiels: Ik kan mij wat betreft de modularisering zeer goed aansluiten bij de vragen van mevrouw Hoebeke. Maar ik dacht toch dat dat experiment in alle netten plaatsvond. Ik heb enkele evaluaties, die er intussen al zijn, en een advies van de VLOR doorgenomen. Daaruit blijkt dat de knelpunten die worden aangehaald voor het gemeenschapsonderwijs gelijklopend zijn over de verschillende netten, scholencentra en zelfs onderwijsvormen heen. Ik wil mij in die zin aansluiten bij de vraag van mevrouw Hoebeke: wordt er al gedacht aan wat er gaat gebeuren met die scholen, nu het experiment toch bijna ten einde loopt? En als daaraan wordt gedacht, wordt er dan rekening gehouden met die knelpunten en ook met die pluspunten – want er komen uit die voorlopige evaluaties en onderzoeken toch ook een aantal zeer positieve elementen naar voren? Wordt daarmee rekening gehouden bij het beslissen wat er gaat gebeuren na het aflopen van het experiment?

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Dank u wel, voorzitster. Mijnheer de minister, ik heb in 2005 daarover in de commissie al gevraagd wat er zou gebeuren met het experiment 'modularisering'. U hebt toen geantwoord dat u nog wachtte op bijkomende gegevens over de evaluatie van het experiment. Ook in Onderwijsdecreet XVI hebben wij een artikel opgenomen waardoor de Vlaamse Regering de mogelijkheid heeft dit experiment te verlengen. Het is belangrijk dat het onderwijsveld zo vlug mogelijk weet waar het aan toe is wat de modularisering betreft. Hoe loopt het experiment verder? Wordt het al dan niet verlengd na dit jaar? Hebt u daarover al conclusies getrokken? U hebt op mijn eerdere vragen geantwoord dat u nog wat tijd vroeg om de zaken ernstig te bekijken. Het is inderdaad belangrijk dat alle elementen die aan bod komen in de evaluatie ernstig in overweging worden genomen. Anderzijds is het wel belangrijk voor het onderwijsveld om duidelijk te weten waar het aan toe zal zijn in de toekomst.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, geachte collega's, de nota van het Gemeenschapsonderwijs 'Standpunten: Het Gemeenschapsonderwijs en (het experiment) modularisering' is een heel interessant en degelijk document. Het pleit voor meer modularisering maar geeft meteen ook aan dat daar een grote meerkost aan verbonden is en dat er voor veel erg moeilijke knelpunten een oplossing moet worden gezocht.

Het experiment modularisering loopt in een vijftigtal scholen. Het beoogt door een andere ordening van de lesinhouden, door een aanpak gericht op tussentijdse succesbeleving, op het verwerken van kleinere, geïntegreerde leerstofpakketten, de leerlingen gemakkelijker een interessante kwalificatie te laten behalen. Het experiment betreft ongeveer alle belangrijke studiegebieden, op land- en tuinbouw na, in voltijds en deeltijds BSO, in het BuSO en in de vierde graad BSO, enkel verpleegkunde. Voor het BuSO nemen slechts drie scholen deel, en dat is wel een heel klein staal.

Het langlopende project, van 2000 tot 2007, loopt volgend jaar af. Tegen dan moet er een beslissing worden genomen over veralgemening, aangepaste invoering of stopzetting. Uiteraard betreft het ook de andere netten en is niet enkel het gemeenschapsonderwijs betrokken.

Het experiment modulair onderwijs wordt mee mogelijk gemaakt door de ondersteuning van de Dienst voor Beroepsopleiding. Bij aanvang van het experiment – toen er veel ontwikkelwerk noodzakelijk was – waren een dertigtal personeelsleden betrokken, vandaag nog een zestal.

U stelt volgende vragen. Zijn er plannen om de knelpunten aan te pakken? Zo ja, welke? Zijn de aanbevelingen van het gemeenschapsonderwijs reeds onderzocht? Wat gaat ermee gebeuren?

Ik wil wijzen op zeven bekommernissen waar volgens mij het gemeenschapsonderwijs zeer terecht op wijst. Ten eerste, niet alle scholen zijn in staat om genoeg leertrajecten en individuele leerwegen aan te bieden, of

eenzelfde module voor niet-geslaagde leerlingen te hernemen. Ten tweede, het algemeen vormende mag niet ondergeschikt worden gemaakt aan, of verwateren tot, het louter arbeidsmarktgerichte. Ten derde, sectoren moeten de kwalificaties erkennen en met de eindcertificaten die in modulair onderwijs uitgereikt worden, willen werken. Ten vierde, modularisering heeft effecten op de inzetbaarheid van leraren met mogelijk een hogere taakbelasting, op de schoolorganisatie met meer administratief werk en op de omkadering. Ten vijfde is er het feit dat een modulaire onderwijsorganisatie idealiter niet gelijkloopt met het schooljaar. Ten zesde, er zijn verschillende noemers voor opdrachten bij integratie voor technische en praktische vakken. Ten zevende, er zijn moeilijkheden bij leerlingen die van het lineaire traject overstappen naar een modulair traject of omgekeerd.

Om een positief gevolg te geven aan bovenstaande bekommernissen zijn zowel meer middelen als een grote soepelheid in de onderwijsorganisatie en het personeelsbeleid nodig. Dat zijn niet de gemakkelijkste hindernissen om te nemen.

Maar laten we eerst even de inhoudelijke evaluatie bekijken. Reeds vroeg tijdens het experiment liep een Onderwijskundig Beleids- en Praktijkgericht Wetenschappelijk Onderzoek van de UA en het HIVA. Dat wees aanvankelijk uit dat het welbevinden van de leerlingen in het modulaire experiment was verhoogd. Bij de eindevaluatie konden de onderzoekers die aanvankelijke meerwaarde niet meer zo duidelijk vaststellen. Er werden geen opvallend negatieve resultaten vastgesteld, maar ook geen opvallend positieve. Later evalueerden de stuurgroep die het experiment begeleidde en de Dienst voor Beroepsopleiding zelf ook het experiment. De Vlaamse Onderwijsraad gaf een advies.

Al deze evaluatie- en adviesdocumenten waren positief maar wezen erop dat in het experiment gekozen werd voor een vorm van modularisering terwijl er ook andere vormen mogelijk waren. Daarnaast werden enige knelpunten aangewezen die ook voorkomen in het standpunt dat door het gemeenschapsonderwijs naar buiten werd gebracht. Met name het feit dat het experiment binnen het schooljaar viel en binnen de vaste duurtijd van de modules – enkel in het Deeltijds Beroeps Secundair Onderwijs en het BuSO was die er niet – werd genoemd als pijnpunt. Willen we dat oplossen, dan kan dat, maar dan belanden we meteen bij een sterk geïndividualiseerd onderwijs waarbij de leerlingen op eigen tempo richting kwalificatie worden geleid.

Modulair onderwijs organiek maken kan niet zonder te raken aan sommige bepalingen van het decreet Rechtspositie, verzekert de Dienst voor Beroepsopleiding me. Werken met louter lerarenuren in de traditionele zin, volstaat echter geenszins binnen modulair onderwijs. Dat geeft meteen aan dat dan moet worden 'gemorreld' aan de prestatieregeling en inzetbaarheid van het onderwijspersoneel. Het betekent ook dat scholen voldoende groot moeten zijn om – qua personeelsbestand – voldoende aandacht te kunnen besteden aan de noden van iedere leerling. Het gevaar is immers niet denkbeeldig dat leerlingen in scholen met een beperkt aanbod aan modulaire leertrajecten vastlopen bij gebrek aan voldoende aanbod.

Het dossier heeft sterke raakvlakken met het dossier kwalificatiestructuur, waarrond we eerlang met een nota komen. De kwalificaties die leerlingen tussentijds, na een module, en aan het einde van de opleiding behalen, moeten immers door de betrokken sector erkend worden, willen de leerlingen er civiel effect uit halen in de vorm van onmiddellijke toegang tot de arbeidsmarkt.

Daarnaast stel ik vast dat er over de jaren heen in TSO-BSO tal van initiatieven en experimenten zijn opgezet die alle onderwijsvernieuwing, verbetering van de leertrajecten van leerlingen, vlotte doorstroming doorheen het secundair onderwijs en goede aansluiting bij de arbeidsmarkt beoogden. Ik denk aan het experiment modularisering maar ook aan de Accent-op-Talentprojecten, nu als proeftuinen meegenomen in het decreet betreffende tijdelijke projecten.

Daarnaast zijn er nog tal van andere kleinere tijdelijke projecten die gelijkaardige doelen dienen. Ik ben van mening dat we meer nood hebben aan convergentie. De competentieagenda 2010 die vanuit mijn kabinet en vanuit het departement Onderwijs en Vorming en het departement Werk wordt aangestuurd, biedt de gelegenheid om een brede, alomvattende aanpak van de aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt te realiseren. Ook de gesprekken rond het afwisselend leren en werken passen hierbij. Het gaat er echter om dat we zowel voor het deeltijds als voor het voltijds onderwijs met een voldragen voorstel tot samenwerking komen, met inbegrip van tal van projectmatige initiatieven.

Dat is een veelomvattende taak, die niet op korte termijn tot stand kan worden gebracht. Dat lijkt me echter verkieslijk, boven het nemen van onomkeerbare beslissingen rond experimenten die slechts ingaan op deelaspecten. We zullen daarover ten gronde van gedachten wisselen met de koepels, andere onderwijsbetrokkenen en actoren die actief zijn binnen de beroepsopleiding. Onderwijsdecreet XVI biedt ons de decretale kapstok om het experiment modulair met een jaar te verlengen. Het ware handig het einde van het experiment vlot te laten aansluiten bij een nieuwe financiering van het leerplichtonderwijs waarmee we vanaf medio 2008 van start zouden gaan. Ik wens die mogelijkheid tot verlenging te overwegen. Maar zoals gezegd, wens ik hier vandaag nog niet het laatste woord over te spreken.

In het volwassenenonderwijs werkt men reeds modulair op organieke wijze. Toch past men er een eigen

wijze van modulariseren toe die lichtjes verschilt van wat men in het experiment doet. Het verschil zit onder meer in de kleinere modules – veertig of zestig uren – en in de grotere fijnmazigheid, wat logischer is in het volwassenenonderwijs. Men volgt dus niet dezelfde modulaire schema's. Ook zijn er in het volwassenenonderwijs meer instapvrije modules.

Tenslotte mogen we niet vergeten dat de scholen die nu meededen, dat uit eigen beweging en dus gemotiveerd hebben gedaan. Met Pelleriaux en De Rick wil ik dan ook opmerken dat "als het systeem wordt veralgemeend, er ook scholen zullen deelnemen die dat eigenlijk liever niet zouden doen".

Mevrouw Anne Marie Hoebeke: Ik zal hierover nog een schriftelijke vraag stellen, omdat ik wil weten hoeveel leerlingen in dat systeem zitten. Als u overweegt om een jaar te verlengen, zullen er leerlingen zijn die ertussen vallen omdat ze nog niet gedaan hebben. Ik heb daar geen zicht op. Dat is beter om ons een idee te kunnen vormen van de problematiek die zich hier aandient.

Minister Frank Vandenbroucke: Ik stel voor dat u mij daar inderdaad een schriftelijke vraag over stelt. Ik dacht dat u een vraag wou stellen om mijn beslissing te kennen, maar die zal ik ook morgen niet geven.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw An Michiels tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de toestroom van anderstalige leerlingen in de Vlaamse scholen in Halle-Vilvoorde.

De voorzitter: Mevrouw Michiels heeft het woord.

Mevrouw An Michiels: Mijnheer de minister, in juni, tijdens de bespreking van Onderwijsdecreet XVI, dat hier al meermaals aangehaald is, liet u reeds weten dat uit een nieuwe telling bleek dat het aantal kinderen dat thuis geen Nederlands spreekt, sterk gestegen is. Eind september kwam in de pers dat er in vergelijking met de cijfers van 2005 in de 113 Nederlandstalige basisscholen in de Vlaamse Rand dit schooljaar 438 kinderen meer ingeschreven zijn die thuis geen Nederlands praten.

De krantentitels waren toen vrij dramatisch: "Anderstaligen overspoelen randscholen", "Eén op drie anderstalig in randscholen". En hoewel men daar de term 'randscholen' gebruikte, bleek dat het in de praktijk ook gaat om scholen die helemaal niet in de rand, of zelfs niet meer in de brede rand liggen.

Ik heb u hier al meermaals over ondervraagd. U hebt mij toen geantwoord dat er in die brede Vlaamse Rand – dat zijn dertien gemeenten – vanaf 1 januari 2006 bijkomende lestijden toegekend werden aan scholen met veel anderstalige leerlingen. U zei toen ook dat vanaf september dit jaar gestart zal worden met een tweedelijnsondersteuning. In juni deelde u tijdens de bespreking in de plenaire zitting mee dat er nog voor dit jaar een extra budget zal worden vrijgemaakt, net omdat de nieuwe telling had aangetoond dat het aantal anderstaligen in het Nederlandstalige onderwijs blijft stijgen.

Dit zijn uiteraard allemaal lovenswaardige initiatieven, maar die maatregelen blijven beperkt: ten eerste tot basisonderwijs en ten tweede tot de zogeheten brede Vlaamse Rand. Voor secundaire scholen is nog niets voorzien. Zij moeten nog altijd werken met hun 'gewone' middelen. Bovendien zijn de maatregelen beperkt in de tijd. Na twee jaar – en dat zal dan weer samenvallen met die nieuwe financiering – zal herbekeken worden wat juist gedaan wordt in de Rand en dan pas zal nagegaan worden of die regeling ook in andere gemeenten ingevoerd moet worden.

Cijfers uit 2005 – en dat zijn niet de laatste cijfers, maar eerdere – maken al duidelijk dat ook scholen buiten de brede Vlaamse Rand kampen met een toevloed aan anderstaligen. Als een nieuwe telling nu aantoont dat het aantal anderstaligen blijft stijgen, mag men aannemen dat ook in de scholen van buiten de gemeenten die extra ondersteuning krijgen, het aantal anderstaligen blijft stijgen.

Ik heb u dit al eerder gevraagd, en toen antwoordde u dat uit politieke overwegingen voorrang gegeven wordt aan de scholen uit de brede Vlaamse Rand. Dat kadert dan in de strategie na de mislukte splitsing van het kiesarrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde. De evolutie toont echter aan dat het, zeker voor de regio Halle-Vilvoorde, meer dan nodig is om alle scholen te ondersteunen, ook diegene die niet in dat politiek belangrijke gebied liggen.

Ik haal het voorbeeld aan van mijn buurgemeente Liedekerke, waar in sommige klassen al één op drie kinderen anderstalig zijn. En die krijgen geen extra middelen. In andere gemeenten is de situatie niet rooskleuriger. Om te vermijden dat men ook hier pas zou reageren als het te laat is en de scholen al kreunen onder die toevloed, zoals nu gebeurd is voor de dertien eerder genoemde gemeenten, zou ik graag antwoord krijgen op de volgende vragen.

Overweegt u om op basis van die nieuwe cijfers ook op korte termijn extra inspanningen te leveren voor de scholen buiten de brede Vlaamse Rand, die ook kampen met een overvloed aan anderstalige leerlingen?

Overweegt u om, naast de maatregelen die nu reeds genomen zijn, nog bijkomende maatregelen in te voeren, zoals een verplicht taalbadjaar of het onderschrijven van een verbintenis door anderstalige ouders om ook buiten de schooluren Nederlands te praten met hun kinderen? Wat houdt die tweedelijnsondersteuning, die gestart is in september, concreet in voor die scholen? En werd er reeds een evaluatie gemaakt van de bijkomende lestijden die toegekend werden vanaf 1 januari? Zo ja, is daar al een resultaat van gekend? Zo neen, overweegt om op korte termijn een dergelijke evaluatie te maken?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Om te beginnen wil ik onderstrepen dat wat wij nu doen in de negentien gemeenten van de brede Vlaamse Rand rond Brussel en in de taalgrensgemeenten een bewuste politieke optie is om het Vlaamse karakter en de sociale cohesie te bevorderen in de betrokken randgemeenten die een cirkel rond het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest vormen, dan wel in de taalgrensgemeenten faciliteiten dienen te organiseren voor de Franstalige inwoners.

Dit betekent natuurlijk niet dat scholen buiten dit specifieke doelgebied vandaag geen middelen zouden hebben om bijkomende ondersteuning te bieden aan anderstalige leerlingen. Alle basisscholen, ook buiten de brede Vlaamse Rand, krijgen zorguren, en u weet dat we dat nog gaan versterken.

Daarnaast kunnen alle basis- en secundaire scholen, ook buiten de brede Vlaamse Rand, GOK-lestijden bekomen, waarbij anderstaligheid een parameter bij de toekenning is, die weliswaar moet worden gecombineerd met minstens één andere GOK-indicator.

Wellicht kan ook de versoepeling van de regelgeving rond onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers voor sommige scholen, ook buiten de brede Vlaamse Rand, deels een oplossing bieden. U weet dat we sinds het begin van dit schooljaar wijzigingen hebben aangebracht in de systematiek van de OKAN-klassen. Dat is met name voor het basisonderwijs belangrijk.

Zoals ik al tijdens de plenaire bespreking van Onderwijsdecreet XVI op 5 juli 2006 heb gezegd, is het mijn bedoeling om tijdens deze legislatuur een nieuw financieringsmechanisme voor omkadering en werkingsmiddelen in te voeren dat rekening houdt met de leerlingenkenmerken én met de schoolgebonden kenmerken, zodat alle scholen van het leerplichtonderwijs die zich in dezelfde situatie bevinden over dezelfde middelen beschikken en dat kinderen met dezelfde noden dezelfde financiering krijgen.

De Vlaamse Regering heeft, precies in afwachting van dit nieuw financieringssysteem, de regeling voor de brede Vlaamse Rand en de taalgrensgemeenten maar voor twee jaar vastgelegd. Dit betekent dat deze specifieke inspanning op dat moment moet worden herbekeken, samen met de nieuwe financiering van het leerplichtonderwijs.

U vraagt me of ik overweeg om naast de ondersteunende maatregelen die nu al zijn genomen, nog bijkomende maatregelen in te voeren, zoals een verplicht taalbadjaar en het verplicht onderschrijven van een verbintenis door anderstalige ouders om ook buiten de schoolmuren Nederlands met hun kinderen te praten. Ik ben er sterk van overtuigd dat de beheersing van het Nederlands cruciaal is voor het succes van leerlingen in het onderwijs. Allochtone maar ook autochtone leerlingen die thuis geen correct Nederlands praten, riskeren schoolachterstand op te lopen.

Het is echter niet mijn bedoeling om op korte termijn bijkomende maatregelen te nemen zoals een verplicht taalbadjaar invoeren of anderstalige ouders een verbintenis laten onderschrijven om ook buiten de schoolmuren Nederlands met hun kinderen te praten. Dat laatste is overigens ongrondwettelijk, wat echter niet wil zeggen dat we geen grotere betrokkenheid van de ouders bij het taalvaardigheidsonderwijs moeten nastreven.

Wat houdt de tweedelijnsondersteuning concreet in? Tweedelijnsondersteuning is sinds 1 september 2006 ten behoeve van de Nederlandstalige basisscholen in de Rand- en taalgrensgemeenten en voor de basisscholen gelegen in de brede Vlaamse Rand opgestart. Het gaat om samenwerking met de pedagogische begeleidingsdiensten. Het project streeft de volgende resultaten na: een grotere taalvaardigheid van leerlingen, met als doel hun leerachterstanden te verkleinen en hun kansen op ontplooiing en ontwikkeling te vergroten; een beter inzicht en een grotere vaardigheid van leraren om in te spelen op de nieuwe onderwijskundige en maatschappelijke realiteit en een sterker beleidsvoerend vermogen van scholen die een autonoom beleid voeren dat inspeelt op diversiteit. Het project werkt via een geïntegreerde aanpak, vertrekkend vanuit het aspect 'taalvaardigheid'.

De eerste maanden zullen de aangeduide begeleiders een specifieke vorming krijgen en de betrokken schoolteams nagaan welke behoeften er leven. Dat moet ervoor zorgen dat vanaf 1 januari 2007 de intensieve begeleiding op het werkveld zelf van start gaat.

Werd er reeds een evaluatie gemaakt? In de periode van januari 2006 tot en met juni 2006 werden de extra lestijden aan de scholen van het basisonderwijs in de brede Rand toegekend onder de vorm van een 'tijdelijk project'. In die periode heeft de inspectie Basisonderwijs een eerste evaluatie doorgevoerd. Hoewel de eva-

luatie slechts op een beperkte periode betrekking kon hebben, heeft de overheid met de aanbevelingen van de inspectie ernstig rekening gehouden bij de verdere vormgeving. Op een na kregen alle scholen van de inspectie een gunstig advies over de wijze waarop ze de extra lestijden voor de integratie van de anderstalige leerlingen aanwendden. Het ongunstige advies was ingegeven door de vage invulling die de school had gegeven aan de opdracht, de afwezigheid van een schriftelijke neerslag van de activiteiten en het niet meten van resultaten en vorderingen.

Twee scholen kregen een voorlopig gunstig advies. Die scholen slaagden er slechts in beperkte mate in de extra lestijden conform de onderrichtingen beschreven in de betreffende omzendbrief aan te wenden. De inspectie zet in haar aanbevelingen aan de overheid de grote groep van scholen apart waar de betrokkenen van mening waren dat de leerlingen in voldoende of ruim voldoende mate het Nederlands kenden om te kunnen functioneren op school. Het gaat om meer dan de helft van de scholen.

Moeten die scholen extra lestijden krijgen? Voor scholen met kinderen die de Nederlandse taal in onvoldoende of in bijna voldoende mate kennen, zijn extra lestijden een duidelijke meerwaarde. Ook op basis hiervan werd in het toekenningsmechanisme van de aanvullende lestijden een onderscheid gemaakt tussen scholen met minder dan 10 percent, meer dan 10 percent, meer dan 25 percent en meer dan 40 percent anderstalige leerlingen. Tevens stelt de inspectie dat het voor zich spreekt dat het effectief aanwenden van de extra lestijden in de schoolwerkplanning van de personeelsleden een langdurig leerproces vergt, zodat de opbouw van expertise over een langere termijn dan 6 maanden loopt. Hieraan wordt tegemoet gekomen door tweedelijnsondersteuning, die met ingang van dit schooljaar van start is gegaan.

Uit het inspectieverslag blijkt dat scholen moeten worden aangemoedigd om de extra lestijden voor anderstaligen in te bedden in het algemene zorg-, GOK- of taalbeleid van de school en ook in de algemene schoolwerking omdat dat volgens de onderwijsinspectie de beste resultaten oplevert. Daarom wordt ook dit aspect meegenomen in het ondersteuningsproject. Sinds 1 september 2006 behoren de 'lestijden voor de integratie van anderstalige leerlingen' tot de aanvullende lestijden, waardoor de evaluatie ervan tijdens de gewone schooldoorlichtingen zal gebeuren. Aan de onderwijsinspectie werd nadrukkelijk gevraagd de aanwending van deze bijkomende middelen in de reguliere doorlichtingen mee te nemen.

De voorzitter: Mevrouw Michiels heeft het woord.

Mevrouw An Michiels: Ik dank de minister voor zijn antwoord. Zeker in de antwoorden op mijn laatste twee vragen heb ik heel wat concrete zaken gehoord. Ik blijf het echter jammer vinden dat men ervoor blijft opteren om enkel in de gemeenten vlak rond Brussel het Vlaams karakter te versterken. De ontwikkelingen tonen nochtans aan dat heel Vlaams-Brabant aandacht vergt. Ik vrees dus dat ik op deze problematiek met de regelmaat van een klok zal moeten terugkomen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Luk Van Nieuwenhuysen tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de samenwerking van de Franstalige faciliteitenscholen met een Vlaams centrum voor leerlingenbegeleiding

De voorzitter: De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen: Mijnheer de minister, u zult me verbeteren als ik fout ben, maar ik geloof in verband met het faciliteitenonderwijs te mogen zeggen dat het enige onderdeel waar mogelijk nog een beetje beweging in zit, dat van de centra voor leerlingenbegeleiding is.

Op 29 juni hebt u in deze commissie meegedeeld dat eind april door uw administratie werd vastgesteld dat 8 gesubsidieerde basisscholen voor de periode 2006-2009 geen beleidscontract met een Vlaams CLB hadden. U deelde ook mee dat artikel 59 van het CLB-decreet moest worden toegepast waarbij de voorzitter van de bemiddelingscommissie op eigen initiatief kan vaststellen dat een bepaalde school geen beleidscontract heeft afgesloten. Op 12 juli kwam de bemiddelingscommissie samen en na ontvangst van het verslag stuurde u de 8 schoolbesturen een aangetekend schrijven waarin u voor het einde van de maand een principiële beslissing vroeg om al dan niet samen te werken met een Vlaams CLB.

Op mijn schriftelijke vraag van 13 september antwoordde u dat een aantal faciliteitengemeenten liet weten dat ze niet wensten in te gaan op de vraag om een beleidscontract met een Vlaams CLB af te sluiten. Andere gemeenten sloten verdere besprekingen niet uit. Ik had graag vernomen om welke gemeenten het in beide gevallen gaat. Omwille van de gemeenteraadsverkiezingen leek het u wenselijk om de besprekingen met de betrokken gemeentebesturen uit te stellen tot na 8 oktober. Ik heb daar begrip voor, al vrees ik dat het weinig verschil had uitgemaakt. De schoolbesturen van twee vrije basisscholen tonen zich volgens u bereid om de bemiddeling voort te zetten. Ze werden begin okto-

ber door de voorzitter van de bemiddelingscommissie ontvangen en hebben zich geëngageerd om de standpunten en vragen van de Vlaamse overheid binnen hun bestuur te bespreken en hierover te berichten. Ik hoop dat ik me vergis, maar dit lijkt veeleer een poging om de zaak voor zich uit te schuiven. Is er een termijn bepaald waarbinnen ze hun standpunt moeten meedelen?

U stelt ten slotte dat u besprekingen in de bemiddelingscommissie wilt laten voortzetten aangezien er nog verder uit te werken oplossingen bespreekbaar zijn voor een aantal van de betrokken schoolbesturen. Over hoeveel scholen gaat het dan nog, naast de twee vrije basisscholen waarvan u gewag maakte? Hebt u een termijn voor ogen waarbinnen u een definitief antwoord wenst?

Ik heb begrepen dat maar een aantal scholen of gemeentebesturen bereid is om naar oplossingen te zoeken. Dat betekent dat er andere zijn die zo'n oplossing afwijzen. Hebt u al maatregelen getroffen ten aanzien van die scholen waarvan de gemeentebesturen lieten weten dat ze geen beleidscontract met een Vlaams CLB willen afsluiten?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mijnheer Van Nieuwenhuysen, dit is inderdaad ook een beetje een oefening in herhalen. In mijn antwoorden op uw vraag om uitleg van 29 juni 2006, uw schriftelijke vragen van 13 september 2006 en met mijn antwoord van 11 oktober 2006 op de actuele vragen van u en van de heer Gatz, ben ik reeds uitgebreid ingegaan op de gestelde problematiek. U vraagt me nu een aantal details, die echter de complexiteit van het probleem niet mogen doen vergeten.

Vóór het decreet van 1 december 1998 betreffende de centra voor leerlingenbegeleiding waren scholen niet verplicht een beleidscontract of een -plan met een CLB af te sluiten om erkend en bijgevolg gesubsidieerd of gefinancierd te worden, noch de Nederlandstalige, noch de Franstalige scholen. De meeste scholen hadden evenwel vrijwillig een overeenkomst met een PMS-centrum afgesloten. Dat was ook het geval voor de acht Franstalige basisscholen in de Vlaamse Rand rond Brussel die overeenkomsten met Franstalige PMS-centra hadden afgesloten. Voor zover mij in de loop van de gesprekken dergelijke contracten werden voorgelegd, dateren deze van vóór 1 januari 1989, datum waarop de onderwijsbevoegdheden naar de gemeenschappen overgingen.

Bij de voorbereiding en de bespreking van het decreet betreffende de centra voor leerlingenbegeleiding bleef de Vlaamse overheid in het vage door in het algemeen te stellen dat het ontwerp van decreet zich inschreef in de bestaande communautaire situatie. In dit verband werd – mijns inziens ten onrechte – de mening naar voren gebracht dat de PMS-diensten voor de Franstalige scholen en afdelingen de regeling van de pedagogische inspectie dienden te volgen, overeenkomstig de binnen de Belgische context afgesloten protocollen. Voor de CLB-perioden 2000-2003 en 2003-2006 werd dan ook door de Vlaamse overheid gesteld dat de Franstalige basisscholen in het Nederlandse taalgebied niet verplicht waren een contract af te sluiten met een Vlaams CLB. De scholen konden dus verbonden blijven met een PMS-centrum van de Franstalige Gemeenschap.

U zult het me ongetwijfeld ten goede duiden dat ik niet alleen geen relatie zie tussen de pedagogische inspectie die de werking van de instelling en de personeelsleden dient na te gaan, en de begeleiding van leerlingen, maar dat ik ook de grondwettigheid van deze protocollen beperkend interpreteer, en dat niet alleen omwille van de grondwettelijke overdracht van de onderwijsbevoegdheden naar de gemeenschappen. Ik wil ook dat er kwaliteitsvol onderwijs wordt aangeboden aan alle leerlingen van de Vlaamse Gemeenschap, met inbegrip van een ordentelijke leerlingenbegeleiding. De Vlaamse Gemeenschap stelt daarvoor immers de nodige instrumenten, waaronder de zorguren en de CLB-begeleiding, ter beschikking. De dienstverlening naar de leerlingen moet worden bekeken in een pedagogische context en in de Franstalige scholen moet die in het Frans gebeuren. Dat zegt volgens mij niets over de instelling die de begeleiding uitvoert. Zowel de onderwijstaalwet, als de bestuurstaalwet van 1963, vermelden immers de PMS-centra en a fortiori de CLB's niet. Het toepassingsgebied van de onderwijstaalwet spreekt enkel over de onderwijsinstellingen. De bestuurstaalwet vermeldt enkel de schooloverheden. De begeleiding kan door een Vlaams CLB gebeuren en voor het decretaal verplichte gedeelte moet dat ook gebeuren. Daarnaast moeten we rekening houden met de hierboven geschetste problematiek en trachten tot werkbare oplossingen te komen, steeds rekening houdend met een kwaliteitsvolle begeleiding ten bate van de betrokken leerlingen.

Ik wil hiermee niet afstappen van mijn principiële stelling dat ook deze scholen moeten contracteren met een Vlaams CLB. Ik laat dan ook in eerste instantie de bemiddelingscommissie de aangegane besprekingen voortzetten.

Mijnheer Van Nieuwenhuysen, de gemeentebesturen van Kraainem en de Franstalige meerderheid van het college van burgemeester en schepenen van Sint-Genesius-Rode lieten weten dat zij niet op mijn vraag wensen in te gaan. Hierbij verwijzen ze naar artikel 5 van de bijzondere wet van 5 juni 1971, artikel 16bis van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, artikel 127 van de Grondwet, de financiële gevolgen van een even-

tuele contractbreuk en het vermelde schrijven van 21 december 1999.

De gemeenten Drogenbos, Linkebeek, Wemmel en Wezembeek-Oppem beperkten hun reactie tot het opsommen van een aantal gelijklopende elementen en opmerkingen, hopende dat ik hiermee rekening zal houden in het belang van het kind. Ze hebben niet formeel negatief geantwoord.

De voorzitter van de bemiddelingscommissie heeft tijdens het overleg op 3 oktober 2006 de gesprekspartners gevraagd om hun schoolbesturen te informeren over het overleg en zich hierover te beraden. Hij vroeg hen eveneens om een antwoord te krijgen, teneinde het overleg voort te kunnen zetten.

Ik neem me voor om alle betrokken gemeentebesturen opnieuw te contacteren. Dat overleg moet nog worden gepland. Ik heb bewust gewacht tot na de gemeenteraadsverkiezingen van 8 oktober 2006 en de daarop volgende coalitievormingen.

Ik wil voorkomen dat het overleg en de bereidheid die nu door een aantal schoolbesturen getoond wordt, zou worden tenietgedaan omwille van een te strakke termijn. Zo is tijdens het overleg met de twee vrije basisscholen aangeboden dat mijn administratie met de Vlaamse CLB's een praktisch stappenplan zal ontwikkelen dat voorgesteld kan worden aan de betrokken scholen.

Vooraleer ik verdere stappen onderneem, wil ik een duidelijk en definitief standpunt van alle betrokken schoolbesturen kennen. Daarenboven moet ik de procedures respecteren en kan ik geen dwingende maatregelen treffen vooraleer de Vlaamse onderwijsinspectie in deze scholen de reguliere controle van de erkenningsvoorwaarden doorgevoerd heeft. Uiteraard spelen hier ook de andere erkenningsvoorwaarden mee, niet het minst het respecteren van de eindtermen en de leerplannen.

In mijn antwoord van 11 oktober 2006 heb ik meegedeeld dat de Vlaamse Regering dan ook voluit de aangekondigde parlementaire initiatieven steunt om via een interpretatief decreet duidelijkheid te verkrijgen over wat volgens ons de logische interpretatie is van de hele regelgeving. Daarbij is het voor ons evident dat de Vlaamse Gemeenschap bevoegd is voor de pedagogische inspectie. Pas als dat juridisch volledig uitgeklaard is, kan dwingend worden opgetreden.

De voorzitter: De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen: Mijnheer de minister, ik denk dat u een duidelijk antwoord hebt gegeven. U hebt herhaald wat u al op mijn schriftelijke vragen had geantwoord, maar u hebt ook concrete informatie gegeven over de stand van zaken.

Uw antwoord bevestigt wel dat de termijn die was vooropgesteld in het Vlaams regeerakkoord, met name dat tegen 1 januari 2006 eenzijdige maatregelen zouden worden genomen als geen akkoord over het faciliteitenonderwijs tot stand zou komen, niet werd nageleefd.

Als ik uw verhaal goed begrijp, wacht u nu op een initiatief van het Vlaams Parlement, dat moet toelaten dat de onderwijsinspectie van de Vlaamse gemeenschap toegang krijgt tot de faciliteitenscholen, waarna de wagen opnieuw aan het rollen wordt gebracht.

Mijnheer de minister, in uw antwoord op een actuele vraag zei u enkele weken geleden dat een aantal collega's daarmee bezig zijn. Ik hoop dat zij niet te lang laten wachten op het resultaat van hun samenwerking, zodat we op dat punt eindelijk werk kunnen maken van de uitvoering van het regeerakkoord.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

– *De heer Robert Voorhamme treedt als voorzitter op.*

Vraag om uitleg van mevrouw Monica Van Kerrebroeck tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de projecten 'brede school'

De voorzitter: Mevrouw Van Kerrebroeck heeft het woord.

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, op 8 februari 2006 lanceerde u samen met de minister van Cultuur, Jeugd en Sport en de minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin een oproep tot uiteenlopende organisaties om projecten 'brede school' in te dienen. De oproep richtte zich specifiek op projecten die via samenwerking een meerwaarde zouden tot stand brengen voor kinderen en jongeren, ouders, de buurt en het sociale weefsel in en rond de school.

Volgens de oproep was in totaal 250.000 euro ingeschreven voor een vijftiental projecten. De uiterste datum voor indiening van de dossiers was 1 mei 2006. De datum voor het opstarten van de proeftuinen was gepland voor 1 september 2006.

Kenmerkend voor deze projecten, volgens de oproep van 8 februari, was onder meer dat medewerkers van het Steunpunt Gelijke Onderwijskansen de geselecteerde projecten zouden monitoren en coachen. Dat kan bijvoorbeeld betekenen: inhoudelijke suggesties doen, feedback geven en hulpinstrumenten aanreiken.

Dit bevindt zich nog maar in een beginfase. Ik ben me daar ten volle van bewust. Toch wil ik u enkele concrete vragen stellen. Welke ondersteuning leveren de GOK-medewerkers daadwerkelijk? Gaat het over monitoring én coaching, of beperkt de ondersteuning zich tot het eerste? Worden de betrokken scholen verondersteld zelf de nodige expertise voor het project in huis te halen, of wordt die hun ook aangereikt? Hebben de geselecteerde scholen al een schriftelijke bevestiging gekregen in verband met de toegekende of beloofde financiële middelen? Kunnen we ter informatie een overzicht van de geselecteerde projecten krijgen, met indien mogelijk ook een verantwoording voor de keuze van die projecten?

De voorzitter: De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock: Mijnheer de minister, hebt u er al enig zicht op in welke branches deze bredeschoolinitiatieven zich overwegend bevinden? Welke maatschappelijke sectoren worden het meest aangesproken om samen met die scholen die brede school uit te bouwen?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mijnheer de voorzitter, de medewerkers van het Steunpunt GOK zullen inderdaad de projecten brede school zowel monitoren als coachen. De monitoring heeft tot doel het bredeschoolpotentieel in Vlaanderen te verkennen en zoveel mogelijk informatie, ervaringen en goede voorbeelden in kaart te brengen.Daarnaast en gelijktijdig zullen de medewerkers van het Steunpunt GOK de projecten en de betrokken partners – dus ook de scholen – coachen. Dat betekent: hen stimuleren, feedback geven, hen helpen reflecteren over hun project en over wat er in het project allemaal gebeurt, mee nadenken over mogelijkheden, over oplossingen voor problemen enzovoort. Bij de coaching wordt uitgegaan van de expertise die de betrokken partners in huis hebben en kunnen bundelen om samen een brede school uit te bouwen. Indien in een project extra expertise nodig mocht blijken, zullen de medewerkers van het Steunpunt GOK de partners helpen zoeken naar die bijkomende deskundigheid. Die kan te vinden zijn bij de partners binnen het project zelf, bij de medewerkers van het steunpunt of elders.

Ik heb een uitgebreide beschrijving van de monitoring en de coaching bij me. Dat is een vrij technisch stuk. Ik zal het bezorgen aan de secretaris, zodat ik het niet helemaal hoef voor te lezen.

U vroeg of de geselecteerde scholen al een schriftelijke bevestiging hebben gekregen in verband met de toegekende financiële middelen. De dienstbrieven zijn inmiddels naar de scholen verzonden. In deze dienstbrieven worden de geselecteerde projecten geïnformeerd over de financiële richtlijnen, met vermelding van het subsidiebedrag dat de proefprojecten kunnen besteden.

Mevrouw Van Kerrebroeck, u vroeg een overzicht van de geselecteerde projecten, en een verantwoording. Begin februari 2006 werd, via verschillende kanalen, de oproep voor proefprojecten brede school gelanceerd. 88 projecten dienden een aanvraag in en stelden zich kandidaat om als proefproject brede school te worden ondersteund. Zoals u weet, werd er een selectiecommissie samengesteld. De selectieprocedure gebeurde als volgt. Ieder commissielid heeft individueel iedere projectaanvraag beoordeeld en een score gegeven, aan de hand van een aantal inhoudelijke beoordelingscriteria. De criteria in dit formulier waren gebaseerd op de oproep brede school. De voorzitter van de commissie heeft een totaaloverzicht gemaakt van de scores en een rangorde opgesteld. De eerste 35 projecten werden geselecteerd voor een bespreking door de selectiecommissie. Ter voorbereiding bracht de voorzitter enkele variabelen aan, zoals spreiding, budget, onderwijsniveau enzovoort. De selectiecommissie nam deze variabelen mee in overweging om te komen tot een evenwichtige selectie.

Projecten met onderling sterk afwijkende scores konden opnieuw aan de leden van de commissie worden voorgelegd. Bovendien konden leden van de commissie projecten die lager hadden gescoord toch ter bespreking voorstellen. Op 12 juni 2006 is de selectiecommissie in overleg gekomen tot de selectie van vijftien projecten. Een overzicht daarvan heb ik bij me. Ik zal het overhandigen aan de secretaris, zodat dit kan worden overgemaakt.

Mijnheer De Cock, uw vraag is een goede vraag. Ik zit er eerlijk gezegd wat verveeld mee, daar ik die vraag niet zomaar kan, of alleszins niet durf, beantwoorden. Eventueel moet u ter zake eens een schriftelijke vraag stellen, zodat we een mooi overzicht kunnen maken.

De voorzitter: Mevrouw Van Kerrebroeck heeft het woord.

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: Mijnheer de minister, ik dank u voor deze concrete uitleg. U kunt er misschien nog een project aan toevoegen, namelijk het project dat zal worden ondersteund door deze commissie. Eind november brengt die immers een bezoek aan Groningen, om daar het project brede school van dichtbij te gaan ervaren.

Minister Frank Vandenbroucke: Dat is heel goed. U hebt mijn morele steun.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw An Michiels tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de plannen van het Gentse stadsbestuur om het Nederlands aan te leren via de thuistaal

Vraag om uitleg van mevrouw Monica Van Kerrebroeck tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de plannen van de Gentse onderwijsschepen om allochtone leerlingen te onderwijzen in hun moedertaal

De voorzitter: Mevrouw Michiels heeft het woord.

Mevrouw An Michiels: Mijnheer de voorzitter, in het nieuwe Gentse bestuursakkoord konden we lezen dat bij het taalonderwijs bijzondere aandacht moet gaan naar de moedertaal van de kinderen. Het akkoord stelt immers dat pedagogisch bewezen is dat men gemakkelijker een andere taal leert als men zijn eigen moedertaal beter beheerst. Het stadsbestuur wil met andere woorden anderstalige kinderen Nederlands aanleren door in eerste instantie de kennis van de moedertaal te stimuleren. Op die manier hoopt het de taal- en leerachterstand van veel allochtone kinderen te helpen wegwerken. Volgend jaar start in Gent een reeks proefprojecten, zo konden we op maandag 16 oktober in de krant lezen.

In maart werd door u, mijnheer de voorzitter, onderwijsschepen van Antwerpen, een gelijkaardig voorstel gelanceerd. Hierop werd zeer voorzichtig tot zelfs uitermate negatief gereageerd zowel vanuit onderwijsmiddens als vanuit de politieke wereld. Ook u, mijnheer de minister, bleef nogal op de vlakte door te stellen dat de decreten niets zeggen over het verwijzen naar een andere taal en dat u als minister van Onderwijs daar bij voorkeur niets over wilde zeggen want dat dat een zaak was voor onderwijsdeskundigen. De schepen in Gent is blijkbaar wel een onderwijsdeskundige want hij spreekt er wel over.

Ik wil even over het muurtje kijken naar Nederland, dat vaak als hét voorbeeld wordt genomen door progressief Vlaanderen. Daar is het OALT, het onderwijs in allochtone levende talen, intussen afgevoerd, net omdat op geen enkele manier kon worden aangetoond dat dit onderwijs effectief bijdraagt aan de verbetering van de taalvaardigheid van allochtone kinderen, ondanks een ervaring opgebouwd gedurende 35 jaar. Over het OALT zei men wel dat het niet schadelijk was voor de ontwikkeling van de taalvaardigheid van allochtone kinderen en dat het werd benaderd als echt taalonderwijs, wat in Gent niet zo zou zijn.

In de projecten in Gent zou het, volgens mijn informatie uit de kranten, niet gaan om lessen in de eigen moedertaal, maar om spelletjes, oefeningen en voorleesmomenten in de vreemde moedertaal in de kleuterklassen en het eerste leerjaar. De vraag is of men via die projecten het beoogde resultaat zal bereiken, namelijk een verbeterde taalvaardigheid. Hoewel men verschillende studies terugvindt die aantonen dat een grondige kennis van de structuur van de eigen moedertaal een hulp kan zijn bij het aanleren van een vreemde taal, vindt men even gemakkelijk andere studies die aantonen dat het mensen maar moeilijk lukt om een bepaalde taalvaardigheid systematisch over te dragen van de ene taalsituatie naar de andere.

Ook de vraag naar de praktische uitwerking van die projecten dringt zich op: zal men dan alle vreemde moedertalen aanbieden of zal men focussen op de meerderheidstalen, namelijk de talen van de grootste groepen?

Een andere vraag is of die projecten wel aansluiten bij de essentie van het inburgeringsbeleid dat men momenteel in Vlaanderen voert. In dat inburgeringsbeleid wordt immers zeer veel nadruk gelegd op het belang van het aanleren van het Nederlands, niet alleen door kinderen die in het Vlaamse onderwijs school lopen maar ook door de ouders. De achterliggende gedachte bij het voorstel van Gent zou zijn om anderstalige ouders meer bij het schoolleven te betrekken, wat op zich zeer lovenswaardig is, en dat vooral door hun taal op school aan bod te laten komen. Ook dit heb ik in de commissie al eerder aangekaart: is het niet zinvoller om de ouders te wijzen op het belang van het gebruik van het Nederlands, veeleer dan hen het gevoel te geven dat voor hen het Nederlands niet zo belangrijk is vermits de school perfect toelaat dat ze ook in hun taal terecht kunnen op school?

Vanuit de taalsociologie wordt gepleit voor een radicaal en intensief taalbad: zo veel mogelijk in contact komen met de taal die je wilt leren. Daarover hebben we het in deze commissie al meermaals gehad. Het pleidooi om de kleuters zo vroeg mogelijk op school te krijgen om zo hun taalvaardigheid te verbeteren, past in die zienswijze.

Mijnheer de minister, bent u reeds op de hoogte gesteld van deze proefprojecten? Zo ja, hoe concreet zijn deze projecten reeds uitgewerkt? Is hier sprake van het bereiken van alle kinderen met een vreemde moedertaal, of zal het enkel gaan om de meerderheidstalen?

Welk statuut zullen deze projecten hebben? Zal het gaan om een proeftuin, zoals bepaald in het decreet, of zullen deze projecten in een ander kader passen?

Meent u niet dat het zinvoller zou zijn om de ouders te overtuigen om ook buiten de school Nederlands te praten met hun kinderen en zo hun taalvaardigheid te

bevorderen, veeleer dan een vreemde taal binnen de schooluren te stimuleren? Geeft men hen geen verkeerd signaal door te stellen dat het niet echt nodig is dat zij Nederlands leren om met de school te kunnen communiceren?

Om het beleid van de stad Gent te rechtvaardigen, stelt men dat er niet meer mag gereageerd worden als een kind op school iets zegt in de moedertaal. Ik ben de laatste om te zeggen dat men op elk woord in een vreemde taal zou moeten reageren, maar in heel wat schoolreglementen staat wel een passage waarin wordt benadrukt dat het om een Nederlandstalige school gaat en dat de voertaal het Nederlands is. Als er veel vreemde talen worden gesproken in de school, wordt daar op gereageerd. Bent u van mening dat, als deze projecten doorgang vinden, die passage nog zinvol is in die schoolreglementen?

De voorzitter: Mevrouw Van Kerrebroeck heeft het woord.

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, mijn vraag is analoog aan de vraag van mevrouw Michiels, maar mijn betrokkenheid is sterker. We hebben via de pers vernomen dat men volgens het nieuwe Gentse bestuursakkoord wil starten met experimenten om allochtone leerlingen beter te onderwijzen door het gebruiken van hun moedertaal. In het kader van een goed inburgeringsbeleid kan het verbeteren van het aanleren van goed Nederlands toch wel meer toegejuicht worden. De vraag dient gesteld of dat best gebeurt via de eigen moedertaal.

Ik heb er ook problemen mee dat men slechts focust op een deel van de allochtone bevolking en dat het tijdens de reguliere schooltijden zou moeten gebeuren. Gaat men hier niet overhaast te werk? Er zijn allerlei studies, onder meer in Nederland, zoals mevrouw Michiels opmerkte, die bewijzen dat dit niet het verhoopte succes heeft gekend. We weten wel dat studies vaak warm en koud tegelijkertijd blazen, ik zou er dus niet te veel aandacht aan besteden, maar in dit geval wel.

In concentratiescholen stellen we vast dat wanneer kinderen in een meertalige klas zitten, ze daar als gemeenschappelijke taal het Nederlands hebben. Dat wordt dan beter gesproken dan wanneer ze zich in hun eigen taalgroep opsluiten. Ik kan u verzekeren dat in de Lucernaschool, die ook in Gent bestaat, leerlingen worden gestraft wanneer ze onder elkaar hun moedertaal gebruiken.

Mijnheer de minister, zal dit een proeftuin worden? Zal het departement Onderwijs bij het opstarten ervan het personeel aanvullen? Men zal immers in kleinere groepen moeten werken en er zal personeel tekort zijn. Wordt dit betaald uit de Gentse stadskas? Daaruit wordt al veel aangevuld, een beetje meer zal misschien niet zo'n groot verschil maken.

Zullen deze lessen buiten of tijdens de schooluren worden gegeven? We kunnen ook lezen dat men voorstelt dat de mama's het laatste lesuur zouden komen om liedjes te zingen en zo meer. De vraag rijst dan of dit als les wordt beschouwd, of als bezigheidstherapie. Ik weet niet of daarvoor schooltijd moet worden uitgetrokken.

Wat moet er gebeuren met groepen allochtone leerlingen die niet bij deze enige en experimentele groep kunnen worden gerekend? Zullen de verschillende taalgroepen aan bod komen? Er zijn er meer dan één. Ik kan u verzekeren dat er in Gent een grote variëteit bestaat. De vraag is of hier geen gevaar in schuilt voor een mogelijke discriminatie van juist die minderheidsgroepen die we moeten beschermen en die we ook willen beschermen, en die eventueel niet aan bod zouden komen. Zou het dan ook niet belangrijker zijn om buiten de schooluren verder projecten op te zetten of te starten, waarbij allochtone ouders worden bereikt, om met die groep goed het Nederlands te promoten en om dit aanbod uit te breiden – voor zover het er al is, het is in elk geval zeer schaars? Dat bevordert de inburgering en het zal ook een grote hulp zijn voor die ouders maar ook voor de kinderen zelf.

De voorzitter: De heer Van Baelen heeft het woord.

De heer Gilbert Van Baelen: Ik vraag u, mijnheer de minister, welke ondersteuning u vanuit het departement Onderwijs plant. De stad Gent is inrichtende macht en kan dus autonoom initiatieven ontwikkelen, ongeacht of wij deze goedkeuren. Alleen is de vraag: bent u op een directe of indirecte wijze in het spel betrokken? Vanaf dat ogenblik hebben wij recht van spreken.

Toen ik het las, vroeg ik me af of het debat zou beginnen. Mevrouw Van Kerrebroeck zegt heel leuk dat er zoveel talen en minderheden zijn, maar wat behelst het begrip 'moedertaal'? Daarover hebben we het hier al verschillende keren gehad. Ik wens Gent heel veel succes met het Turks casu quo Arabisch en nog andere talen. Mijnheer Voorhamme, u hebt ooit een dergelijke voorzet gelanceerd. Ik lees er niets meer over in de beleidsintenties voor de nieuwe bestuursperiode in Antwerpen.

Ik heb hier al aangehaald dat we soms dweilen met de kraan open. Uitspraken van directeurs geven het aan: er is, in vergelijking met de eerste en vooral tweede generatie, een nieuw probleem in de derde en vierde generatie, door gezinshereniging etcetera, met betrekking tot het begrip 'thuistaal'. Toch is er algemeen vanuit die scholen, die ik af en toe bezoek of hoor, de oproep om zo vroeg mogelijk Nederlands aan te leren, zeker bij de

kleuters. Denk aan het debat dat we hebben gevoerd over kleuter- en leerplicht. Ook belangrijk is de begeleiding van de thuissituatie. Met de scholen, met de lokale besturen, met de OCMW's, met alle andere actoren, migrantenverenigingen en dergelijke op het terrein, moeten de ouders, vooral de moeders, op dat vlak in de opvoeding mee worden ondersteund. Via de Nederlandse taal moeten wij hen mee helpen integreren in dit land. Die naast- of buitenschoolse activiteiten zijn enorm belangrijk, ik ondersteun mevrouw Van Kerrebroeck hierin. We hebben hier daarover al een paar keer nagedacht. Kunnen we geen decreet opvoedingsondersteuning maken? Als we dat doen in samenwerking met Welzijn kunnen we de link tussen Onderwijs en Welzijn uitdrukkelijk benadrukken.

Gent mag experimenteren. Maar van hieruit roep ik Gent op: let toch een beetje op en laat ons het Nederlands echt niet onder de mat vegen.

De voorzitter: De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock: Mijnheer de voorzitter, ik wil mij aansluiten bij wat mevrouw Van Kerrebroeck zegt over de veelheid aan talen en moedertalen. Ik wil de vergadering er op wijzen dat heel wat mensen die van oorsprong Turkse staatsburgers zijn, geen Turks spreken maar Koerdisch. En de Turken in Mechelen spreken overwegend een soort Aramees. Dat is niet zo evident. Wij denken onmiddellijk aan talen als Turks en Arabisch wanneer wij hierover spreken, maar bijvoorbeeld 76 percent van de Marokkaanse medemensen hier zijn van berberse oorsprong. Ik denk niet dat wij hier moeten bereiken wat de Arabieren in Marokko in 1300 jaar niet is gelukt, namelijk om de Berbers te arabiseren. Wij moeten daar omzichtig mee omspringen.

De voorzitter: Mevrouw Temsamani heeft het woord.

Mevrouw Anissa Temsamani: Een kleine aanvulling. Ik wil beginnen met te zeggen dat ik het zeer onbescheiden van mezelf zou vinden mocht ik kritiek leveren op wat men in Gent van plan zou zijn. Wat ik wel wil meegeven: eerst moet je massaal investeren in het leren van het Nederlands, in opvoedingsondersteuning en in het ondersteunen van moeders die een gebrekkige kennis hebben van het Nederlands. Pas daarna kan je eventueel andere mogelijkheden gaan ondersteunen. Ik denk dat de kennis van het Nederlands essentieel is. Het is inderdaad zo dat er verschillende talen zijn, men gaat er te veel vanuit dat de voertaal thuis het Arabisch of het Turks is terwijl dat in de praktijk niet zo is. Ik pleit dus voor meer Nederlands op school.

De heer Robert Voorhamme: Ik heb mevrouw Michiels hier een uitdrukkelijk pleidooi horen houden om te zorgen voor meer mogelijkheden voor de ouders om Nederlands te leren zodat ze hun kinderen beter kunnen ondersteunen. Ik denk dat dat nu genotuleerd is. Maar ik vraag me af of dit uw persoonlijk standpunt is of een standpunt van uw fractie. Want in het begin van dit schooljaar, hebben we in Antwerpen een project opgestart waarin precies datgene gebeurt waarop u alludeert. We bieden anderstalige ouders brede mogelijkheden om het Nederlands te verwerven en zo beter te participeren aan het schoolgebeuren. Tijdens de bespreking van dit punt, trouwens goedgekeurd door de gemeenteraad, heeft uw fractie in de gemeenteraad tal van argumenten aangehaald waarom ze tegen dit project was. Het belangrijkste argument was dat "er al meer dan geld genoeg is gestoken in dit soort pamperbeleid".

Ik stel me dus de vraag of dit uw persoonlijke mening is of de mening van uw fractie in het Vlaams Parlement.

Mevrouw Marie-Rose Morel: Ik denk niet dat we in het Vlaams Parlement de gemeenteraad van Antwerpen moeten overdoen, want dan kan ik met plezier een aantal dossiers van Schoten op tafel gooien. Ik ken het dossier in Antwerpen niet, we lezen de notulen van de gemeenteraad in Antwerpen niet.

Ik stel me wel de vraag of het in Antwerpen misschien een probleem van resultaatsverbintenis was. Ik herinner me dat mijn partij in het verleden meermaals gepleit heeft om ook de ouders kansen te geven, met dit verschil dat het niet vrijblijvend een eenzijdige investering mag zijn zonder dat er een resultaatsverbintenis is.

Ik vind het ongepast om hier een incident uit de Antwerpse gemeenteraad aan te halen. Maar als dit een precedent is, zal ik dat de komende weken ook graag doen met incidenten die we in Schoten hebben.

De heer Robert Voorhamme: Het ging om een collega uit het Vlaams Parlement, de heer Penris, die namens uw fractie dit standpunt heeft ingenomen.

Mevrouw Marie-Rose Morel: Ik zal het met plezier opzoeken en u volgende keer een antwoord geven. We kennen helaas niet alle gemeenteraden van Vlaanderen uit ons hoofd.

De heer Robert Voorhamme: Ik had de vraag gesteld aan mevrouw Michiels.

Mevrouw An Michiels: Ik wil daar graag op antwoorden. Het is inderdaad al lang een standpunt van de partij dat er iets moet ondernomen worden voor die ouders, maar we zeggen ook al lang dat we niet meer meedoen aan die 'pamperpolitiek'. Er moet een resultaat aan vasthangen. We stellen vast dat men al zovele jaren bezig is maar dat er zeer, zeer weinig resultaat geboekt wordt.

De voorzitter: De heer Van Baelen heeft het woord.

De heer Gilbert Van Baelen: Ik ga de polemiek met het Vlaams Belang niet graag aan. Maar ik heb er al op gewezen dat we op een dinsdag in het Brusselse Parlement een debat over het gelijkekansenbeleid gevoerd hebben, waar een bepaald standpunt werd ingenomen door het Vlaams Belang. De donderdag daarop vertelde diezelfde partij in dit Vlaams Parlement een heel ander verhaal. U duidt op dezelfde tegenspraak, hoewel ik moet zeggen dat het soms ook in onze partij gebeurt. *(Gelach)*

De voorzitter: Mevrouw Van Kerrebroeck heeft het woord.

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: Ook in Gent krijgen we dezelfde reactie als in Antwerpen. Hoewel er de nadruk op wordt gelegd om aanwezig te zijn in de lessen Nederlands en hoewel er een resultaatsverbintenis is met de deelnemers, merken we toch dat mensen van een bepaalde partij zich nog altijd blijven verzetten, hoewel ik hier verneem dat collega's zeggen dat het belangrijk is dat die mensen goed Nederlands leren. Er wordt niet overal hetzelfde gezegd.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, ik heb een paar bedenkingen.

Ik kan niet veel zeggen over het experiment van Gent omdat er niet gevraagd is om op een of andere manier, bijvoorbeeld via een proeftuin, het experiment te ondersteunen. Het enige wat ik kan doen is proberen te lezen wat er in het bestuursakkoord van het nieuwe Gentse stadsbestuur staat. En dat is het volgende: "De finaliteit van ons onderwijsbeleid bestaat erin dat kinderen en volwassenen van een vreemde afkomst zo spoedig als mogelijk Nederlands leren. Bij het taalonderwijs moet er ook bijzondere aandacht gaan naar de moedertaal van de kinderen. Pedagogisch is immers bewezen dat men gemakkelijker een andere taal leert – dus ook het Nederlands – wanneer men zijn eigen moedertaal beter beheerst. In dit verband kunnen kleinschalige experimenten worden opgestart waarbij ouder(s) en kind samen het Nederlands aanleren via de thuistaal."

De eerste zin is essentieel. Ik ben het eens met wat de heer Van Baelen heeft gezegd: de doelstelling moet zijn dat men Nederlands leert. Dat kan ongetwijfeld op verschillende manieren, en dat kan voor een deel binnen de lestijden en voor een deel daarbuiten. Het is ook niet echt duidelijk wat men op dit ogenblik in Gent voor ogen heeft. Dat is geen verwijt aan de stad Gent, want ik denk dat zij dat ook nog vorm moeten geven. Maar ik lees hun bestuursakkoord en de eerste zin van die passage is voor mij absoluut essentieel.

Wat mijn houding ten gronde betreft, verwijs ik naar de talenbeleidsnota die wij gepubliceerd hebben. Ik zou dat hier liever niet helemaal herhalen, ik stel voor dat de leden van de commissie de talenbeleidsnota bestuderen, voor zover ze dat nog niet gedaan hebben.

Mijnheer de voorzitter, ik denk overigens dat het goed zou zijn om af te spreken wanneer wij een debat kunnen houden over die beleidsnota. Die nota zal ook naar de VLOR gaan voor bijkomend advies. Misschien is het nuttig om dat advies af te wachten. Zo kan ik een reactie inbouwen op dat advies en kunnen we een debat houden in de commissie. Ik kan mij inbeelden dat over allerlei initiatieven waar ik niet rechtstreeks bij betrokken ben en dus ook niet rechtstreeks in kan tussenkomen, toch naar mijn mening gevraagd wordt, maar mijn mening zit eigenlijk al in de talenbeleidsnota. Ik pleit er dus voor om hier een debat te organiseren over de talenbeleidsnota, nadat de VLOR een advies heeft kunnen geven. Bij voorkeur in het begin van het volgende burgerlijke jaar, februari 2007 bijvoorbeeld, op een ogenblik dat wij een tekst kunnen voorleggen die rekening houdt met de reactie van de VLOR.

Voor wie de nota nog niet gelezen heeft, verwijs ik naar een passage op pagina 24 over taalsensibilisering. We zeggen daar dat het nuttig is om in het kleuteronderwijs, het lager onderwijs en zelfs in het secundair onderwijs, eventueel gebruik te maken van de moedertaal van de leerlingen, als dat kan helpen om het Nederlands beter onder de knie te krijgen. Wij zeggen dat in het kader van een passage over taalsensibilisering, taalinitiatie en vroeg aanbod van vreemde talen. Dat is een algemene beleidsoriëntering in mijn talenbeleidsnota – naast vele andere – waarover we grondig kunnen discussiëren.

Over het beleid in Gent kan ik in dit stadium niet veel meer zeggen. Ik ben ook niet gevat door een formele vraag.

De voorzitter: Mevrouw Van Kerrebroeck heeft het woord.

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: Ik ken uw beleidsnota wel, en het onderstrepen van het goed aanleren van het Nederlands is inderdaad uiterst belangrijk. Ik ben het ook volledig eens met de eerste zin van het bestuursakkoord van de stad Gent. Ik wil daar zeker geen afbraak aan doen. Mijn grote zorg is dat het een zeker gevaar inhoudt als men het aantal lestijden om goed Nederlands te leren gaat terugschroeven om daar andere talen te laten gebruiken.

Daaraan gekoppeld dreigt ook het gevaar dat hier even-

veel kans tot discriminatie inzit, omdat niet alle groepen evenveel kansen krijgen. Ik zou willen onderstrepen dat er zich ook nog een hele groep kansarmen aandient voor wie de onderwijstaal, de standaardtaal, ook een vreemde taal is, hoewel ze Nederlandssprekend zijn. Die grote zorg moeten we samen kunnen opnemen en er goed op letten dat alle lestijden goed gebruikt worden en dat men daar geen 'fantasietjes' kan gebruiken om bepaalde groepen extra's te geven. Voor mijn part mag dat, maar laat dat dan gebeuren buiten de reguliere lestijden.

De voorzitter: Ik stel voor dat we ingaan op het voorstel van de minister om daar in het voorjaar, aan de hand van de nota van de minister en het advies van de VLOR, een debat aan te wijden in dit parlement.

Het incident is gesloten.